

11
12

Hoe Jason ghinc dient der gh' coninghime
mris Ende hoe de coninc vā slauē beuorb
te was verboomē ende bedreue in sime
selfs belet.

Peleus ende Jason seyde dus vā thessalen vō
vōp een marghē stond vrouch deē diouf zeer
en dander blide Ende als zū te velde waie Jason zeer
vrolic proufde zūn paed ende pelcus als bedrouf ende
betraider als hū was slouch sūn hoest nederbaerits seg
ghende in hem seluē byt valssche gronde vā heeren
Sal ic nēmeriter bet hebben Maer wat raed wat ist
van doen zeliet ic en weet Sal ic Jason moeden/neen
ic Ende waer om neen/ Maer bū gode om dat ic alint
in min hoede most loesen want moet en morbt noyt
verholē bliuē Nochtans hū moet steuē dat is slot
of anders ic moet biddē en vā min coninc/ichiet eer
weide gheset O wat doedelict pū sal ic hem doen
steuē/ tis forste Maer vū sal hem de beet der doot ghe
uen men moet om pēnsen biddic penāt om ditte
doene bi auentuer hū sal mede lide mit Jason
hebbē al so hū in alder weelictis grach is ende sal
in melde Doe ic eenich venm odmerē ende Jason daer
mede ghedoot vord Die ghene dūt venm ghemeyn
ghet hebbe en sullen mēt moghē zllnghe Ja dat mēer

[12r] *Hoe Jason ghinc dienen der coninghinnen Mirro, ende
boe de coninc van Slaven bevochten was, verwonnen
ende verdreven in sijns selfs belec.*¹

[3]

P Eleus ende Jason scyden dus van Thessalen up een marghen
stond vrouch, deen drouf zeer en[de] dander blijde.² Ende als zij
te velde waren, Jason zeer vrolic proufde zijn paerd, ende Peleus, als
bedrouft ende verrader als hij was, slouch sijn hoeft nederwaerts,
segghende in hem selven uyt valsschen gronde van herten: “Sal ic
nemmermeer bet³ hebben?⁴ Maer wat raed? Wat ist van doen?⁵ Zeker,
ic en weet ...⁶ Sal ic Jason moerden?⁷ Neen ic!⁸ Ende waer om, neen?⁹
Maer, bij gode, om dat ic altijd in mijn hoede most wesen, want moert
en mocht noyt verholen bliven!¹⁰ Nochtans, hij moet steerven, dat is
tslot,¹¹ of anders ic moet bidden¹² en[de] van mijn coninlijcker eer
werden gheset.¹³ O, wat doedeliker pijn!¹⁴ Sal ic hem doen steerven?¹⁵

-
1. [Gr 9r] [P 2] **C** Comment Iason ala seruir la royne mirro Et comment le roy
desclauonnie fu combatu. vaincu et chassie en son siege — belec: beleg, hier: legerkamp
 2. [Gr 9r] [P 2.1] **P** Eleus et Iason se partirent donques de thesalonique *par* vng bien
matin lun triste et lautre moult Ioyeux
 3. bet: beter
 4. Et quant Ilz furent aux champs Iason comme Ioyeux se print a esprouuer son cheual
Et peleus comme triste et traître quil estoit print a baissier la teste / puis dist en son
mauuais couraige / auray Ie Iamais mieulx.
 5. Mais quest Il se de faire /
 6. certes Ie ne say /
 7. murdriray Ie Iason /
 8. nennil /
 9. Et pourquoy /
 10. par ma foy pour tant que Ie seroie Infame Car meurdre ne se peult celer
 11. dat is tslot: punt uit!
 12. bidden: (brood) bidden, bedelen
 13. Touthoifault Il quil meure cest le secret voire autrement Il fauldra que Ie mendie *et*
que Ie soie desmis des honneurs royaulx /
 14. O quelle mortelle paine.
 15. le feray Ie mourir.

Tis fortse! ¹ Maer wie sal hem de beet ² der doot gheven? ³ Men moeder om peynsen ... ⁴ Biddic yemant om dit te doene, bi aventuer ⁵ hij sal medelijden mit Jason hebben, al so hij in alder weerelts gracij is, ende sal mi melden. ⁶ Doe ic eenich venijn ordineren ende Jason daer mede ghedoet werd, die ghene diet tvenijn ghemeyngent hebben, en sillen ⁷ niet moghen zwijghen. ⁸ Ja, dat meer [12v] is, Jason wacht hem sonderlinghe voer dese zake. ⁹ Hey, wat al ghedachten! ¹⁰ Ic en zieder gheen middel in ten zij dat ict proper selve mitter hand doe.” ¹¹

Peleus dus conspirerende ¹² alden dach, niet connende begripen hoe hij sijn verdoemden nijt te werck soude moghen breynghen, reet so langhe dattet avend was ende dat hij herberghe nam tot een huys van een zeer ghedaechde ¹³ vrou, die hem ende oec Jason zeer vrintlic ontfinc. ¹⁴ Zij vondense deckende te ¹⁵ tafel om te onthalen een vremde ridder, die zij uyt caritaten ghelogiert had ende vrintlic ontfaen. ¹⁶

T Er stond Peleus ende Jason van hoer paerden zijnde, de oude vrou deedse dwaen ¹⁷ ende sitten ter taflen, ende de vremden

1. Tis fortse!: Het is noodzakelijk! (c'est force!)

2. beet der doot: doodsteek

3. Mais qui lui donnera le morceau de la mort /

4. pensser y fault /

5. bi aventuer: misschien, wellicht

6. melden: aangeven, verklikken — Se autruy requiers de ce faire par aduventure Il aura pitie de Iason pour tant quil est en la grace de tout le monde et me accusera /

7. sillen: zullen

8. Se Ie faiz ordonner aucune [9r] poison et Iason en est mis a mort ceulx qui la poison auront mistionnee ne sen pourront taire /

9. Qui plus est Iason se garde songneusement de ceste chose

10. E / que de pensees

11. Ie ny vois aucun moyen se de ma propre main ne *commetz* le cas /

12. conspirerende: samenzwerend

13. ghedaechde: bejaarde

14. [P 2.1] Peleus conspirant en ceste fachon non sachant comment Il pourroit exploitier pour attaindre a sa dampnee enuie executer / tout ce Iour cheuacha Iusques au soir quil prinst herberge en la maison dune dame moult ancienne qui le receut a grant loye et Iason pareillement

15. te: de

16. Sy trouuerent quelle couuroit la table pour festoyer vng cheualier estrangier quelle auoit logie par charite.

17. dwaen: (hun) handen wassen

is Jason wacht hem sonderlinghe voer dese zake her wat
al ghedachten ic en zieder gheen middel in ten zn dat
ic proper selue mitter hand doe peleus dus conspireren
De alden dach met conende begrippe hoe hn sin vdoem
den myt te vrecht soude moghe brynghe seet so langhe
Dattet auend was ende dat hn herberghe nam tot een
hyns vā een zeer ghedaechde vrou die hem ende oer Ja
son zeer vintlic ontfinc zn bondense dekreende te tafel
om te onthale een vrende idder die zn vrt cautate ghe
logiert had ende vintlic ontsaen

Oer stont peleus ende Jason vā hoer paede zinde
de oude vrou deede swaen ende suten ter tafte
ende de vrende idder mit hem Ende diendese na haer
vermoghe Als si haer noetdoest ghenome hadde Jason
vraechde den vrende idder wie hn was Ende wat hn
socht Inder waert edel joncheer andwoerde de idder
Ic bin van tincle cominc vā olifenen en arm die
naer vader cominc des lands dat ic segghe Ende ic
mach v. wel vsehieren dat in alder voreelt soender vrou
met en is ende oer ongheheutder noch ghelatender
Want die machiche cominc vā slauenmen doer haer
grote sobery wisse enich sine te vme hebbe waer in
zn in gheender manere gsentere en vol Ende om dat
zn hem dus volcomelic gheberyghheit heeft is hn in haer
land gherome mit ghelapender hand voer de voet up

ridder mit hem, ende diendese na haer vermoghen.¹ Als si haer noetdorst ghenomen hadden,² Jason vraechde den vreemde ridder wie hij was, ende wat hij socht.³

“Inder wareyt, edel joncheer,” andwoerde de ridder, “ic bin van trijcke coninckrijc van Olifernen ende arm dienaer vander coninghinnen des lands dat ic segghe.⁴ Ende ic mach u wel versekeren dat in alder weerelt scoender vrou niet en is, ende oec ongheheuchder noch ghelatender,⁵ want die machtiche coninck van Slavenien, doer haer grote sconheyt, wilse enichsins⁶ te wive hebben, waer in zij in gheender manieren consenteren⁷ en wil.⁸ Ende om dat zij hem dus volcomelic gheweyghert heeft, is hij in haer land ghecomen mit ghewapender hand, voer de voet up [13r] slaende al ende barnende⁹ dat hij vint.¹⁰ Hij isse comen belegghen in haer stad van Olifernen, voer welcke stad tbelech gheduerende hij heeft ghehad veel scoender victorien teghens de coninghinne hulpe,¹¹ so dat zij zeer vermindert zijn ende niet meer en darren¹² uytter stad den coninck te velde comen, waer om de vrome prinsesse in meninghe totter doet haer te verweeren, heeft ghesonden my ende veel meer ander in diveerssche

1. [Gr 9v] INcontinent donques que peleus et Iason furent descendus de leurs cheuaultx lancienne dame les fist lauer et seoir a table et le cheualier estrangier avec eulx / puis les seruy de telz biens quelle pouoit auoir.

2. Als si haer noetdorst ghenomen hadden: Toen zij verzadigd waren

3. Et lors quilz orent prins leur refeccion Iason Interroqua le cheualier estrangier / Et apres plusieurs parolles lui demanda qui Il estoit et quil aloit querant /

4. En verite noble damoiseau respondi le cheualier Je suis du riche royaulme doliferne et petit seruiteur a la royne du pays que Je vous nomme /

5. ongheheuchder noch ghelatender: droeuer noch eenzamer

6. enichsins: hoe dan ook

7. consenteren: instemmen, toestemmen

8. Sy vous puis bien certiffier que ou remanant du monde na point de plus belle dame / Et aussi quil nen y a point de plus desolee / Car le puissant roy desclauonnie pour sa grant beaulte la veult auoir a femme Ce a quoy elle ne se veult nullement accorder /

9. barnende: in brand stekende

10. Et pour tant quelle la tout plainement refuse / Il est en son royaulme entre a main armee en mettant tout deuant lui en feu et a lespee / — vert.: alles verbrandend en verwoestend dat hem voor de voeten komt

11. de coninghinne hulpe: de helpers van de koningin

12. darren: durven

slaende al ende barnende dat hi vint hi isse come beleg
 ghen in haer stad van olifernen hoer doelike stad tbelech
 gheduerende hi heeft ghehad veel scoender victorien te
 ghens de coninghinnē hulpe so dat zi zeer vermindert
 zinn Ende met meer en datten byter stad den coninc
 te velde come waer om de brome prinsesse in men
 tye totter doet haer te verboeren heeft ghesonden my
 ende veel meer ander in diuersste plaetsen om te ver
 gaderen soudenaers ende volc van wapenē haer viandē
 mede weer te staen also wel om haer ghele als om der
 vrancke eer te bescutē Dus biddic hi ist dat ghy een
 tye hier ontrent doet van die ic soulike dat ghy mi
 daer bebeghen wilt ghy sul aelmoesen doct ende in
 grote vrinscap

Verslaende dese ridder dus dat vorseit is hi en
 hadde hem niet comen houden van strepen
 als Jason verstaen had en ghepeynst een luttel vp de
 noet vander coninghemē en oer vp haer grote scoenheit
 hi weende vut medeliden ende voechde sin woerde
 tot pelens ende seide / gheminde oem ghy hebt dese ridder
 hoeren spreken wat dmitter hi of waer vp pelens an
 dwoerde Gelier scoen neue ic ben vande aulse dat de co
 ninc vā slanemen groet quaet doet ende sonde te oer
 loghen ende verdenū tland van so edel een vrancke
 Ende waert dat ic niet meer last en had dan ghy sonder

der wat
 in dat
 spreken
 vadoem
 o langhe
 ot een
 de oer ja
 te tafel
 tate tye
 de zinde
 ter tafte
 na haer
 e Jason
 e wat hi
 de ridder
 tm die
 e Ende ic
 vander vion
 latender
 ver haer
 waer m
 e om dat
 in in haer
 e voer up

plaetsen om te vergaderen¹ soudenaers² ende volc van wapenen, haer vianden mede weer te staen, also wel om haer ghelt als om der vrouwen eer te bescutten.³ Dus biddic hu, ist dat ghij eenighe hier ontrent weet van die ic soucke, dat ghij mi daer beweghen⁴ wilt.⁵ Ghij sult aelmoesen⁶ doen ende mi grote vrinscap.”⁷

VErslaende⁸ dese ridder dus dat vorseit is, hij en hadde hem niet connen houden van screyen.⁹

Als Jason verstaen had ende ghepeynst een luttel up de noet vander coninghennen ende oec up haer grote scoenheit, hij weende uyt medeliden ende voechde sijn woerde tot Peleus ende seide: “Gheminde oem, ghij hebt desen ridder hoeren spreken.¹⁰ Wat dincter hu of?”¹¹

Waer up Peleus andwoerde: “Seker, scoen neve, ic ben vanden avise¹² dat de coninck van Slavenien groet quaet doet ende sonde, te

1. vergaderen: ronselen

2. soudenaers ende volc van wapenen: huursoldaten en militairen

3. Il est venu assiegier en sa cite de oliferne / deuant laquelle cite et durant le siege Il a eu plusieurs belles victoires contre les aidans de la royne lesquelz en liurant plusieurs batailles aux esclauons quilz ont perdues sont trop [9v] diminuez de leurs forces et ont a la noble dame occis de ses che[u]aliers en si grant nombre que ce pou qui encoires viuent nosent plus faire quelque saillie contre leurs ennemis / Pourquoi la vaillant princesse soy vueillant deffendre Iusques a la mort a enuoye en diuers lieux et places plusieurs ses messaigiers et moy entre les autres pour lui assembler souldoyers et gens duits de guerre qui lui facent ayde contre ses ennemis / Tant pour ses deniers comme pour aider a garder lonneur des dames / — vert.: doet er niet toe of ze het om het geld doen of om de eer van de vrouwen te beschermen.

4. daer beweghen wilt: daarheen wilt sturen

5. Sy vous prie que se aucuns en sauez en ceste contree quil vous plaise moy adrecier a eulx

6. aelmoesen: een goede daad

7. et vous ferez charite et a moy grant courtoisie.

8. **V**Erslaende dese ridder: Terwijl deze ridder vertelde

9. [Gr 10r] [P 2.3] **EN** recordant le cheualier ce que dit est Il ne sceust peu tenir de plourer moult tendrement /

10. Et quant Jason lot entendu et pense vng petit a la neccessite de la dame considerant aussi sa grant beaulte Il en larmoya de pitie et adreca sa parolle a peleus en disant / Chier oncle vous auez oy ce bon cheualier parler

11. que vous en semble /

12. avise: mening

lang better te maken Ic soude die edel vrou te seuerse en
te hulpen trecken Ende ic beloue hñ min eede seide ja
son Ic sal morghe mitten daghe vpsitten in d' gheselschap
van desen goeden ridder ende riden tot daer ende doen
haer al den dienst die ic sal comen en moghen om
te beghinne tuchter volghē de oerde vande ridderscapse
Dus bidde dñ wilt m' ghebeden in de graci van min
heer min vader ende u Ende wilt die de goden voer
m' bidde

Als peleus verstaen had jasons belofte hñ was zeer
bide menende dat hñ nimmermeer keeren en soude
van dier reyse Ende dat hñ dat middel hñ hem quāt
wesen soude tot sinde eeren toe belofde hñ hem te vol
comen al dat hñ vp hem begheert had en beual hem
soe den ridder van olifeemen Het was toe tñt van sla
pen ende zñ ghmghē ruste tot smorghens dat zñ vp
stonden ende onderlinghe oerlof namen Dus reet ja
son mitten ridder ter stad waert vā olifeeme Ende pe
leus keerde in minndomen biddende den godē dat jason
vanden dome verslegghen most wesen of mit sondeugla
uen duersteken of in zee verdincken en datter gheen
maer meer vā hem en quaem Hoedamich of dieghe
luc waten die bedinghen des valsthe pelens om de ghe
helle verduemisse van zñ edel neue jason die alder
gheraecste ridder die yet ghebreest had in minndome

oerloghen ende verderven tland van so edel een vrouwe.¹ Ende waert dat ic niet meer last² en had dan ghij, sonder [13v] lang vertrec³ te maken, ic soude die edel vrau te sercoerse⁴ ende te hulpen trecken!”⁵

“Ende ic belove bij mijn eede,” seide Jason, “ic sal morghen mitten daghe upsitten ind gheselschap van desen goeden ridder ende rijden tot daer ende doen haer al den dienst die ic sal connen en[de] moghen, om te beghinnen tachtvolghen de oerde vanden ridderscepe.⁶ Dus biddic dij, wilt mi ghebieden⁷ in de gracij van min heer, mijn vader, ende u, ende wilt dic⁸ de goden voer mi bidden!”⁹

Als Peleus verstaen had Jasons belofte, hij was zeer blide, menende dat hij nemmermeer keeren en soude van dier reyse, ende dat bij dat middel hij hem quijt wesen soude tot sijnder eeren.¹⁰ Toe¹¹ beloefde hij hem te volcomen¹² al dat hij up hem begheert had ende beval hem¹³ soe den ridder van Olifeernen.¹⁴ Het was toe tijt van slapen, ende zij ghinghen rusten tot smorghens dat zij up stonden

1. A quoy peleus respondy / Certes beau nieps Il mest bien aduis que le roy desclauonnie fait mal et grant pechie de guerroyer et destruire le pays de vne si noble dame /

2. last: verplichtingen

3. vertrec: uitstel

4. sercoerse: hulp

5. Et se le nauoye non plus de charge que vous sans faire long sejour le yroie au secours dune si noble dame.

6. tachtvolghen de oerde vanden ridderscepe: de riddercode na te leven — Et le vous creante sur mon serment respondy lors Iason que demain au plus matin le monteray a cheual et en la compaignie de ce bon cheualier le men iray par deuers la dame et lui feray tout le plaisir et seruice que le pourray pour commencer a ensuiuir lordre de cheualerie

7. ghebieden: aanbevelen

8. dic: dikwijls

9. Si vous prie que me recommandez en la bonne grace de monseigneur mon pere et de vostre grace que vous priez souuent aux dieux pour moy.

10. [Gr 10v] [P 2.4] [10r] **Q**vant peleus ot entendu le veu de Iason Il fu moult Ioyeulx car Il lui estoit aduis que Iamais ne retourneroit de ce voyage / Et que par celle fachen Il en seroit quitte a son honneur /

11. Toe: Doe (Toen)

12. volcomen: voldoen, vervullen

13. beval hem: vertrouwde hem toe

14. Adont peleus promist a Iason quil acompliroit de bon cuer tout ce quil lui auoit requis puis le recommanda au cheualier doliferne.

ende onderlinghe oerlof¹ namen.² Dus reet Jason mitten ridder ter stad waert van Olifeernen, ende Peleus keerde in Mirmidonien, biddende den goden dat Jason vanden donre versleghen most wesen of mit hondert glavien duersteken of in zee verdrincken, en[de] datter gheen maer³ meer van hem en quaem.⁴ Soedanich of dierghelijc waren die bedinghen des valschs Peleus om de ghehele verdervenisse van zijn edel neve Jason, die alder gheraecste⁵ ridder die yet⁶ gheweest had in Mirmidonien.⁷

[14r] Dit niet teghenstaende, Jason vorderde altoes sijn wech so langhe dat die ridder hem bracht in die stat van Olifeernen ende presenteerde hem der coninghinnen haer ten dienste in haer oerloghe.⁸ Dese coninghinne was gheheten Mirro, dat zo veel te segghen is als ‘speghel in scoenheit’.⁹

Als Jason hem vant voer de edel maecht, hij besachse mit groter meninghe,¹⁰ nighende¹¹ ende reverencij doende alst betaemt.¹²

1. oerlof: afscheid

2. Et lors Il fut heure de soy retraire pourquoy Ilz allerent eulx reposer Iusques a lendemain quilz se leuerent et prindrent congie lun de lautre /

3. maer: nieuwsbericht

4. Et ainsi sen ala le preu Iason avecques le cheualier estrangier vers la noble cite doliferne Et peleus sen retourna en mirmidoine / priant aux dieux que Iason peust estre fourdroye de tonnoirre ou trespercie de cinq cens glaiues ou enseuely en la mer a celle fin que de lui ne fust Iamais plus nouvelles /

5. alder gheraecste: allerbeste

6. yet: ooit

7. Telles ou semblables estoient les prieres que faisoit le peruers peleus pour la totale destruccion de son gentil nepueu Iason le plus adreschie cheualier qui eust onques este en mirmidoine.

8. Ce non obstant le preu Iason exploita tousiours son chemin et tant errerent lui et le cheualier qui le menoit quil le rend[y] en oliferne et le presenta a la royne pour la seruir en sa guerre /

9. Ceste royne estoit appallee mirro qui vault autant a dire comme miroir en beaulte.

10. meninghe: aandacht

11. nighende ende reverencij doende: buigend en haar groetend

12. [Gr 11r] **Q**vant Iason se trouua deuant la noble pucelle Il la regarda par grant entente en soy enclinant et faisant la reuerence / — “alst betaemt” lijkt toegevoegd door de vertaler, maar zou ook aan een andere redactie ontleend kunnen zijn. In de druk van Jacques Mailliet, Lyon 1491 volgt hierna: “ainsi et quil scauoit bien faire”.

Dit met teghenstaende Jason vorderde altoes sin loch so
langhe dat die ridder hem bracht in die stat van oliseer
nen ende presenteerde hem der coninghinnē haer ten die
ste in haer oerloghe dese coninghinnē was ghehete mirro
zo dat zo veel te segghen als spiegel in scoonheit

Als Jason hem vant voer de edel maecht hi besachse
mit groter menighe nighende ende reuerenti
doende alst betaemt En zyn ziende dat hi scoon mit alle
was ende een jonc edelinc wel ghevoormt van alle leden
hebbende een ghedaente vā een vroem moedich man zyn
ontfinc hem tot haer wedde als soudemir als die ghene
die van node hadde ridderen dier ghelinc in meeter ghe
tale Maer dit en was niet sonder haer ghesicht te hebbe
op sin zeer hoegh wesen ende sonder oerdelen in hoer
seluen dattet was de vrtghelesenste van allen edele mā
nen die zyn yet ghesien had naer deser presentacn vā Jason
ende dat hi vander coninghinnē onthoude was de ridder
daer hi mede quā leiden voor tpalare in de stad daer he
voer zyn persoer een scoon logne ghedaen was Op die
tūt was tbestand van .xv. daghen/ zelier dit bestand ver
droet Jason zeer want hi en begheerde niet dan besich
te sine in alle ferten van wapene/ ten eynde dat hi e
mit dinc doen mocht dat der scoender mirro bequaē
waer die niet en dede dan bedaechde haer misaal ende
liden Ende ghy sult wetē dat ter sond sonder eenich

Ende zij, ziende dat hij scoen mit allen¹ was ende een jonc edelinc, wel ghevormt van allen leden, hebbende een ghedaente van een vroem, moedich man, zij ontfinck hem tot haer wedden² als soudenier,³ als die ghene die van node hadde ridderen dier ghelijc in meerder ghetale.⁴ Maer dit en was niet sonder haer ghesicht te hebben up sijn zeer hoegh wesen, ende sonder oerdelen in hoer selven dattet was de uytghelesenste van allen edele mannen die zij yet ghesien had.⁵

Naer deser presentacij van Jason ende dat hij vander coninghinne ondhouden⁶ was, de ridder daer hij mede quam, leiden [van]⁷ tpalays in de stad daer hem voer zijn persoen een scoen logijs ghedaen was.⁸

Up die tijt was tbestand van .xv. daghen.⁹ Zeker, dit bestand verdroet Jason zeer, want hij en begheerde niet dan besich te sijne in alle feyten van wapenen ten eynde dat hij enich dinc doen mocht dat der scoender Mirro bequaem waer, die niet en dede dan becla[ghen]¹⁰ haer misval ende lijden.¹¹ Ende ghij sult weten dat ter stond, sonder eenich [14v] middel,¹² als de oghen des vrome Jasons saghen de scoenheit vander vrouwen, sij was duer Liefte ghescreven¹³ in zijn hart

1. scoen mit allen: in alle opzichten een mooie man

2. tot haer wedden: op haar kosten

3. soudenier: huursoldaat

4. Et elle voyant quil estoit moult bel et lenne damoisel bien taillie de tous membres et portant vne chiere domme vallereux le receut a ses gaiges comme souldoier / Et comme celle qui grant besoing auoit de telz cheualiers en plus grant nombre

5. Mais ce ne fu pas sans auoir avec ce regard a son treshault maintien et sans Iugier en son couraige que cestoit le non pareil des [10v] nobles hommes que elle eust Iamais veus /

6. ondhouden: in dienst genomen

7. Hs.: voor

8. [P 2.5] Apres celle presentacion de Iason et que la belle mirro leust retenu a ses souldees et de son ordonnance le cheualier qui le conduisoit le mena du palais en la ville et lui fu deliure pour sa *personne* vng bon logis /

9. La belle mirro auoit lors a ses ennemis treues pour .xv. Iours.

10. Hs.: beclaechde

11. Certes Icelles treues ennuyèrent moult a Iason / car Il ne demandoit que soy employer en tous fais darmes a celle fin de faire chose qui pleust a celle tant noble dame la belle mirro qui Iamais narrestoit de regreter ses douleurs /

12. sonder eenich [14v] middel: onmiddellijk

13. ghescreven: gegrifd

middel als de oghen des vrome jafone saghen de scoenheit
hander vraulke sijn woeden was dner liefte ghestreuen
in zyn hart mit sulcher gunst dat hy niet en mocht
versaed woeden vphuer te dencken Te wonder louende
huer reucht huer continen haer voetenheit ende huer
ander deuchden daer zy mede versien ende verthiert was
ende zy en had maer jhy jare Oec mede hy leyde in zyn
memorie hater stone verffche verbe haer princelike man
ten ende huer edel ghestand va lichame zoe dat hy som
tut mit liefden so beroert ende begrepe was dat hy niet
ghedencke en conste wat hem antomen mocht Ende in
desen staet was hy menighe dach

Staende dit bestand de coninc va flauemen sand
een zyn bode tot die stone mit haer biddende
of zy soude willen audient gheue een va zyne ridde
ren die hy tot haer senden soude dien hy last gheghe
uen had eenighe secrete zaken haer te segghen Dese bo
de brocht den coninc mate dat der scoender mitro be
liefde te horen den ridder die hy senden soude Van
deser mate was de coninc zeer verblut ende als
de ghene die bapende hy de mine va mitro onter
kende hem ten besten dat hy mocht hy cracht van
eenighe ruyden daer hy zyn aensicht mede vrees
veranderende zyn coler Doe toes hy hooce riddeuen
die hy niet hem nam ende onderte haer hoe hy
onbedert gaen soude en niet ghekent zyn voer zyn

mit sulcker gunst dat hij niet en mocht versaed worden up huer te dencken, te wonder lovende huer jeucht, huer continancij,¹ haer wetentheit ende huer ander deuchden, daer zij mede versien ende verchiert was, ende zij en had maer .xvi. jaren.² Oec mede hij leyde in zijn memorie haer scone, verssche veerwe,³ haer princelike manniren ende huer edel ghestand van lichamen,⁴ zoe dat hij somtijt met lieften so beroert ende begrepen was dat hij niet ghedencken en conste wat hem ancommen mocht,⁵ ende in desen staet was hij menighen dach.⁶

S Taende dit bestand, de coninck van Slavenien sand een zijn bode tot die scone Mirro, haer biddende of zij soude willen audiencij gheven een van zijnen ridderen die hij tot haer senden soude, dien hij last⁷ ghegheven had eenighe secrete zaken haer te segghen.⁸ Dese bode brocht den coninck mare dat der scoender Mirro liefde te horen den ridder die hij senden soude.⁹ Van deser maren was de coninck zeer verblijt, ende als de ghene die barrende in de minne van

1. continancij: allure, houding

2. Et si deuez sauoir quen leure soudaine que les yeulx du noble damoiseil choisirent la grant beaulte de la dame / Elle fut *par* amours escripte en son cuer tant a certes quil ne se pouoit saouler de penser a elle en loant sa iennesse sa contenance. son sens et ses autres vertus dont elle estoit douee et aournee / et si nauoit pas plus de .xvi. ans daage

3. verssche veerwe: frisse (blozende) gelaatskleur — lees: haar schone gezicht en haar frisse (blozende) gelaatskleur — autograaf (ed.-Pinckernell): sa fresche couleur, sa belle face

4. edel ghestand van lichamen: haar mooi gevormde lichaam

5. wat hem ancommen mocht: lees: wat hem overkomen was

6. Aussi Il ramenoit en sa memoire sa belle et fresche couleur Son seignoury maintien et sa noble corpulence / si en estoit aucuneffois et souuent tellement esmeu et espris damours quil ne sauoit penser que adueni lui estoit et en tel estat fu mainte Iournee. — de autograaf leest in plaats van: “Son seignoury maintien”: ses blans tetins (ed.-Pinkernell, p. 133) — onduidelijk is waarom de tekst gekuist werd.

7. last: opdracht

8. [Gr 11v] **E**Ntre ces choses le roy desclauonnie enuoya vng sien messagier *par* deuers la belle mirro pour lui requerir quelle vouldist baillier audience a lun de ses *cheualiers* quil enuoyeroit vers elle / auquel Il auoit donne charge de lui dire aucunes choses secretes /

9. Adont cellui messaigier rapporta au roy que la belle mirro estoit bien contente de ouyr son *cheualier*.

fharfen vrau vernisende te zyn een sumpel riddersyt
 thomty houe Ende verboet haer ghee reueren noch
 eer te doen anders dan deen gheselle dander doet
 Ende dit ghedaen hi stelde hem te Weghe hermelic
 tot dat hi in de stad qua Ende dede so veel dat hi
 gheleert wad voer die edele coninghine mitro die
 hi me ghesien en had Dus hi viel vp berde zyn
 senen voer haer zeer oetmoedelic Ende hoe wel
 dat hi was als voech ghenome vernisende ende
 aensende haer wonderlike scoenheit wat hi me
 so stone creatuer ghesien en had De reueren ghe
 daen alst behoerde hi sprac in deser mannierey

O Edele zeer vername princeesse de coninc va
 slauenmen min vperste moghende heer ghebiet
 hem zeer oetmoedelic tot hi en tott puer gracen ende
 edele memorie Omdat hi verstaet heeft dat ghi ghe
 nouw te vrede zyt te hoer zyn begheerte Ende dat hi
 bied doet heeft wel vate eer ende profut va u ende
 van hu coninc Ist dattet hu belieft ghi sult in
 audienca gheue ende goede expedien Met dese voer
 den gheboet zyn den coninc dat hi vp stond als die
 met en wist vrien hi wate Ende veruar ee voer mich
 besiden ende de coninc tratan ende seide Veer ede
 le ende deuchdelike princeesse ghi weet hoe dat te veel
 stonde hu onderdanch Dienaer de coninc va slau
 men hu heeft doen bidden hi sijn vatoene ende heer

Mirro, onteykende [hi] ¹ hem ² ten besten dat hij mocht, bij cracht ³ van eenighe cruyden daer hij zijn aensicht mede wreef, veranderende zijn couleur. ⁴ Doe coes hij twee ridderen die hij met hem nam, ende ondeckte haer ⁵ hoe hij onbedect ⁶ gaen woude ende niet ghekent ⁷ zijn voer zijn [15r] tsharsen vrou, ⁸ veynsende te zijn een simpel ridder uyt tscinincx hove, ende verboet haer gheen reverencij noch eer te doen anders dan deen gheselle dander doet. ⁹ Ende dit ghedaen, hij stelde hem te weghe heymelic tot dat hij in de stad quam, ende dede so veel dat hij gheleyt ward voer die edele coninghinne Mirro, die hij nye ghesien en had. ¹⁰ Dus hij viel up beyde zijn knien voer haer zeer oetmoedelic. ¹¹ Ende hoe wel dat hij was als wech ghenomen, ¹² peynsende ende aensiende haer wonderlike scoenheit, want hij nie so scone creatuer ghesien en had, de reverencien ghedaen alst behoerde, hij sprac in deser manieren: ¹³

O Edele, zeer vernaemde prinsesse, de coninck van Slavenien, mijn upperste, moghende heer, ghebiet hem zeer oetmoedelic

-
1. Ontbreekt in hs.
 2. onteykende hem: vermomde hem, maakte zich onherkenbaar
 3. cracht: lees: het sap
 4. De celles nouvelles le roy esclauon ot moult grant loye *et comme cell[u]i qui tant ardoit en lamour de la royne mirro quil ne sauoit que aduenu lui estoit / si se desguisa au mieulx que Il lui fu possible et par le Ius daucunes herbes dont Il frota son visaige changa sa couleur /*
 5. haer: hen
 6. onbedect: open en bloot
 7. niet ghekent: incognito
 8. zijn [15r] tsharsen vrou: de vrouw van zijn hart
 9. puis choisy deux cheualiers quil [11r] voult mener auecques lui / ausquelz Il declaira comment Il vouloit aller descongneu par deuers sa dame en amours faindant quil estoit vng simple cheualier de la court du roy Et leur deffendy expressement quilz ne lui feissent quelque honneur ne reuerence fors honneur de compaignon a compaignon /
 10. Et tantost quil les ot aduertis de ce quilz auoient a faire Il se mist a la voye tout secretement tant quil entra dedens oliferne / Et tant exploita quil fut mene Iusques deuant la noble royne mirro / quil nauoit Iamais plus veue /
 11. sy se getta a deux genoulx moult humblement par deuant elle /
 12. als wech ghenomen: in extase
 13. Et combien quil fust comme tout rauy / en pensant et Regardant sa beaulte esmerueillable / Car Il nauoit Iamais veu si belle creature / Apres les reuerences Illec faittes Il lui dist en telle maniere.

tot hu en[de] tot uwer gracen ende edele memorie.¹ Om dat hij verstaen heeft dat ghij ghenouch te vreden zijt te horen zijn begheerte ende dat hij bied doer lief, welvaren, eer ende profijt van u ende van hu conincrijck, ist dattet hu belieft, ghij sult mi audiencij gheven ende goede expedicij.”²

Met dese woerden gheboet zij den coninck dat hij up stond, als die niet en wist wien hij ware, ende vertrac een weynich besiden.³ Ende de coninck trat an ende seide: “Seer edele ende deuchdelike prinsesse, ghij weet hoe dat te veel stonden hu onderdanich dienaer, de coninck van Slavenien, hu heeft doen bidden bij sijn baroenen ende heeren [15v] dat ghij sijn ghesellene ende wijf wildet wesen, ende hebt dat ter stond⁴ weder gheseit.⁵ Ende ter causen vander weygheringhe als mi voerstaet, heeft hij hu conincrijck bescadicht en[de] angevochten, alst blijkt.⁶ Noch emmer altoes om hem te quiten heeft hij mi nu bij hu ghesonden, hu te bidden om hu gracie, als de ghene die meer compassien heeft van hu ende hu land dan ghij selve, als hem dinckt.⁷ Dus bidt hij bi mi dat ghij tot desen male,⁸ als hu ghetrau dienre sijnde, hem wilt nemen in hu ghenade, die zijn⁹ gheluc zo is dat hij

1. [Gr 12r] NOble et tresrenommee princesse le roy desclauonnie mon souuerain et puissant seigneur se recommande treshumblement en vostre bonne grace et noble memoire /

2. goede expedicij: geslaagde missie — Et pour ce quil a entendu que vous estes assez contente de ouyr sa demande et ce quil offre pour lamour et pour le bien et pour lonneur et prouffit de vous et de vostre royaume / se cest vostre plaisir vous me baillerez audience et bonne expedicion /

3. A ces parolles la dame commanda au roy quil se leuast comme celle qui pas ne sauoit qui Il estoit / et puis elle se tira vng petit a part

4. ter stond: lees: telkens

5. weder gheseit: geweigerd — si se approucha le roy delle et lui dist / Tresnoble et vertueuse princesse vous sauez comment par plusieurs fois vostre humble seruiteur le roy desclauonnie vous a fait requerir par ses barons et ambaxateurs que vous vueilliez estre sa femme et compaignie / Et touteffois de fait vous lauez refuse /

6. Et a cause de celui refus comme Il mest aduis Il a vostre noble royaume enuahy et assailli de guerre [11v] comme len puet apperceuoir /

7. Encoires pour soy tousiours plus mettre en ses deuoirs Il ma orendroit enuoye par deuers vous pour requerre vostre desiree grace comme cellui qui a plus grant pitie de vous / de vostre peuple et de vostre pays que vous mesmes nauez comme Il lui est aduis

8. tot desen male: dit keer

9. die zijn: wiens

Dat ghy sijn ghesellene ende Wif wilt loesen Ende hebt
dat ter stonde loeden gheseyt Ende ter cransen vander loey
gheringhe als mi voersaet heeft hi hi comt inck bestadicht
en amschenochten alst bliet Nothemmer altoes om hem te
quiten heeft hi mi nu hi hi ghesonde hi te bidden om
hi graacie als de ghene die meer gpassien heeft van hi
ende hi land dan ghy selue als hem dinclet Dus bidd
bidt hi bi mi dat ghy tot desen male als hi ghetrou
dient sijnde hem wilt nemē in hi ghenade die zyn ghe
lue zo is dat hi sonder hi niet loesen en mach dach
min zeer gheduchteghe vrou na dat oerdeel der manen
ghy sijn den spieghel en exemplae van allen deuchde
ende edelheit hoert doch te stemme vā hi dienaer spre
kende dwer min mond gherende hi graac in iet groter oet
moedicheit die arm comt van troest ghelate hi zeer
ghetrou ende loelvaren beminende en heeft plaets noch
sonde sonder vp hi te dencken **G**hy ymaginac en be
gynpt anders niet dan hi name ende scoenheit **G**hy
maghe en verteeit niet dan hi triupherende glorie
Ghy ghebeden en stort hi niet dan dat die goden sneer
vermeerdeien wille helacs hebt ghenade vp hem hi
volt ende hi comt inck Ende tot mi als zyn secrete bo
de wilt consentē te loesen sijn vrou ende comghinne
vp dat hi comē mach ten hoefde van zyn begheerte
Ende tot dien oet dat hi volt ende stad bliue mach
in rusten ende in vrede

sonder hu niet wesen en mach.¹ Ach, min zeer gheduchteghe vrou, na dat oerdeel der mannen ghij sijt den spiegel ende exemplaer² van allen deuchden ende edelheit.³ Hoert doch te⁴ stemme van hu dienaer, sprekende duer min mond, gherende⁵ hu gracij mit groter oetmoedicheit.⁶ Die arm coninck, van troest ghelaten, hu zeer ghetrau ende [hu]⁷ welvaren beminne, en heeft plaets noch stonde sonder up hu te dencken.⁸ Sijn ymaginacij en begrijpt⁹ anders niet dan hu name ende scoenheit.¹⁰ Sijn maghe en verteert niet dan hu triumerende glorie.¹¹ Sijn ghebeden en stort hij niet dan dat die goden hu eer vermeederen willen.¹² Helaes, hebt ghenade up hem, hu volc ende hu connincrijk!¹³ Ende tot mij als zijn secrete bode, wilt consenteren te wesen sijn vrou ende coninghinne up dat hij comen mach ten hoeft¹⁴ van sijn begheerte.¹⁵ Ende tot dien oec dat hu volc ende stad bliven mach in rusten ende in vreden.”¹⁶ [16r]

DE coninck sprekende dese of ghelijke woerden, de bedroufde coninck mit veel suchtinghe beghan te beven ende zweten van duchten als een ghevanghen die sijn vonnesse voer den rechter

1. Si vous requiert par moy que a ceste fois vous ayez pitie de vostre loyal amant / duquel la fortune est telle que certes Il meurt apres vous /

2. exemplaer: (lichtend) voorbeeld

3. Ha a ma tresredoubtee dame selon le Jugement des hommes vous estes le vray miroir et exemplaire de toutes vertus et de toute bonte et noblesse.

4. te: de

5. gherende: begerende

6. Oyez la voix de vostre seruiteur par ma bouche parlant et requerant vostre grace et pitie le plus humblement quil lui est possible /

7. Ontbreekt in hs.

8. le poure et desole roy vostre tresloyal bien vueillant ne peult estre en lieu nen place sans penser a vous /

9. en begrijpt anders niet: denkt aan niets anders

10. Son ymaginer ne comprend que vostre nom et beaulte /

11. Son estomac ne digere que vostre triumpante gloire /

12. Ses prieres et suffrages ne montent aux dieux fors en les appellant a vostre bien accroistre /

13. Helas ayez pitie et mercy de lui / de vostre bon peuple et de vostre royaulme /

14. ten hoeft van: tot

15. Et a moy comme a son secret messaige damours vueilliez condescendre a estre sa dame et maistresse a celle fin quil soit au chief de ses desirs /

16. Et a celle fin aussi que vostre cite et voz hommes demeurent en paix et repos.

Ende hebt
ander
si besmet
om hem te
bieden om
t van hu
us lade
u ghehou
die zyn ghe
us d'ich
der manen
en den
naer spre
t g'roet
te In zeer
plaats noch
aen en be
zeit Om
e glorie
den In
hem In
n secrete bo
omghinne
egheerte
te mach

15
16

Ommet sprekende dese of ghelike woerden de
bedroufde comite mit veel suchtighe begheer
te beue ende vloeten van durste Als een ghenaghe die
sin vonnesse voer den rechter verbeit van graen of vād
doet de wuse ende zeer distre mitro ghedoechde te
valemde al sin proposiue Ende als hñ gheproponed
had al dat hem de minne dede segghe tot dier tere sin
en was so onuersien met vā aulse noch verstand sin en
andwoerde hem ter stond ropelic in deser formen wo
de als dñ ghehoert hebbe bin it zeer verbonden hoe
dat min doet vrand in mach doen biddē om minn liefte
om of om eenighe aliance also hñ mit zyn grote ouer
daet ende vreeheit mit groten ongheluc ghecomen
is in minn comite mit ghelapender hand minn land
gheroeft minn volc ghedoet minn lande verbrand Ende is
hier teghenwoerdich in comē belegghē in minn stad als
ic dan al vp dit ghedocht heb ic andwoerde hu tot de
ser tuc ende voer al dat ic eer in ende minn zack sal
laten bederue dan ic in eenigher manere hem condes
cendeede of te ghemoet ghinghe in zyn wil of be
gheerte Belier min vran andwoerde de comite in den
dat gñ mit wel beade en zut Considerent gñ mit
dat hu onbveedicheit is zake gheloeest vā vnstuch
duist mans doet hoe heb gñ gheen vndachticheit dat
hñ so edel en moghende comite is en dat hñ hu mit
mit volcomender liefte en dat zyn begheere met anders

verbeit¹ van gracij of vander doet.²

De wijse ende zeer discrete Mirro ghedoechde te voleynden al sijn proposicien.³ Ende als hij gheproponeerd⁴ had al dat hem de minne dede segghen tot dier reyse,⁵ sij en was so onversien niet van avise⁶ noch verstand, sij en andwoerde hem ter stond⁷ ripelic⁸ in deser formen:⁹ “Bode, als ic dij ghehoert hebbe, bin ic zeer werwondert hoe dat min doet viand mi mach doen bidden om mijn liefde of om eenighe aliance, also hij mit zijn grote overdaet¹⁰ ende wreetheit mit groten onghelijc ghecomen is in min conincrijk, mit ghewapender hand min land gheroeft, mijn volc ghedoet, mijn landen verbrand, ende is hier teghenwoerdich mi comen belegghen in min stad.¹¹ Als ic dan al up dit ghedocht heb, ic andwoerde hu tot deser tijt ende voer al dat ic eer mi ende mijn rijck sal laten bederven dan ic in eenigher manieren hem condescendeerde¹² of te ghemoet ghinghe in zijn wil of begheerten!”¹³

1. verbeit: afwacht

2. [Gr 12v] [P 2.6] EN prononchant par ledit roy telles ou semblables parolles le douloureux roy lettant plusieurs souspirs se prist a fremir et tressua de douleur tout ainsi que se ce eust este vng prisonnier presente au Iuge pour recevoir sentence de grace ou de mort /

3. ghedoechde te voleynden al sijn proposicien: liet hem helemaal uitpraten — La saige et tresdiscrete mirro lui souffry acheuer toute sa proposicion /

4. gheproponeerd: uitgesproken

5. tot dier reyse: op dat moment

6. so onversien niet van avise noch verstand: zeker slim genoeg

7. ter stond: onmiddellijk (en dus impulsief)

8. ripelic: weloverwogen

9. Et quant Il ot propose ce que amours lui enseignoit a dire et remonstrer pour celle fois elle ne fu pas si [12r] despourueue dauis ne dentendement que promptement et meurement elle ne lui feist telle Responce /

10. overdaet: grensoverschrijdend gedrag

11. Messaigier quant le vous ay bien escoute le suis toutte esbahie / comment mon mortel ennemy me puet faire Requerir damours ne de aucune aliance / quant par son oultraige et cruaulte Il est a son grant tort entre en mon royaulme a main armee / pillie ma terre occiz mes hommes brule mon pays et puis de fait mest venu assegier en ma cite doliferne /

12. dan ic ... hem condescendeerde: dat ik tot hem afdaalde

13. Et quant Iay bien pense a ces choses / le vous respons a ceste fois pour toutes que ainchois me laisseray et tout mon royaulme destruire quen nulle maniere me condescende a ses requestes ne a sa voulente /

En is dan **h**u gram te moghen **verue** **I**nder **waerheit** het
blinc **h**n **d**at gheset is **d**at **h**n meer medelidens heeft **v**a
hn edel persoon ende **v**an **h**n volc **e**n **n**ic dan **g**h'n selue hebt
Ende hier om min vrou wilt hier om dencke **M**eendi dat
hn ghetrouwe vrent doet **h**n vreeheit in **h**an hope come
sal **I**ren voert met wie **h**n hier toe gheuecht doet **w**esen
Ten waer dat yement meer gheerde **d**e gheheele **d**e structu
va **h**ulbe lande dan **w**eluate **E**nde **h**n alle min gode is
de grote ouerdaet ende soetheit die **h**n daer toe raedt

Hier gode andwoede **d**e **u**nse maecht **d**en comick
de **w**raestlinghe **v**a **h**ulbe woeden en is met stant
ghenoech onder te trecke **d**e standvasticheit **v**a min be
grip **I**c ben myn natuerlic min volc en lande en **v**p dat al
de **w**reest voete mach dat ic waer segghe also langhe
als min ziel is in min lichaem en sal ic liefste noch **v**in
scap hebben dus en sprecker my met meer of **h**ier mede
bleef **d**e comick als verbornē en sonder eenighen troest
meer **w**achtende **E**nde was so **v**ytermaten gram ende
toerich dat **h**n **v**rytmstroeficheit haer seide **O** felle
vrouwe ende alder rebelle ende minste goedertiere die
ye **v**a moeder **l**if ontfinc **N**a dat ic my quite moet
als ic verneem dat **h**n steemghe hart met en wil mit
my **a**roede noch verstaē **d**e **d**aghelike supplicatien **v**a
hn zeer ghetou vrint **I**c verdraechte my van my voert
an **h**n daer meer of te sprekē **M**aer ic verseker **h**n be
stand ghedaen **g**h'n sult gheloent wordē naer **h**n fierheit

“Seker, min vrou,” andwoerde de coninck, “mi denct dat ghi niet wel beraden en zijt.¹ Considereert ghij niet dat hu onweerdicheit² is zake gheweest van vijftijch duust³ mans doet!?”⁴ Hoe heb ghij gheen indachticheit⁵ dat hij so edel ende moghende coninck is, ende dat hij hu mint mit volcommender liefden, en[de] dat zijn begheeren niet anders [16v] en is dan hu gracij te moghen werven?⁶ Inder warheit, het blijkt bij dat gheseit is, dat hij meer medelidens heeft van hu edel persoen ende van hu volc ende rijk dan ghij selve hebt!⁷ Ende hier om, mijn vrou, wilt hier om dencken!⁸ Meendi dat hu ghetrauwe vrient doer hu wreetheit in wannopen comen sal?⁹ Ic en weet niet wie hu hier toe gheneicht doet wesen, ten waer dat yement meer gheerde de gheheele destructij van huwen lande dan twelvaren.¹⁰ Ende bij alle min goden, tis grote overdaet ende sottheit die hu daer toe raedt!”¹¹

S Eker, bode,” andwoerde de wijse maecht den coninck, “de wrastelinghe¹² van huwen woerden en is niet starc ghenoech onder te trecken de stantvasticheit van mijn begriip.¹³ Ic bemin natuerlic¹⁴ mijn volc ende landen.¹⁵ En[de] up dat al de weerelt weten

-
1. Certes ma dame respondi le roy Il mest aduis que vous nestes pas bien conseilliee
 2. onweerdicheit: hautaine, afwijzende houding (ten opzichte van zijn avances)
 3. duust: duizend
 4. Ne considerez vous point que vostre desdaing a este cause de la mort de cinquante mille hommes /
 5. indachticheit: besef
 6. Et comment nauez vous regard quil est si noble et si puissant roy / et quil vous ayme de si parfaite amour que tout son desir nest fors de pouoir paruenir a vostre bonne grace /
 7. En verite Il vous appert par ce que dit est quil a plus grant pitie de vostre noble personne de voz hommes / et de vostre tant desole royaulme / que vous mesmes nauez /
 8. Et pour ce ma dame pensez a ces choses /
 9. Tendez vous que par vostre cruaulte et deffaulte / vostre bon amy sil vous plaist se desespoire
 10. Ie ne say qui a ce vous puet Incliner / ce nest quil puet sembler que vous desirez la generale et totale destruccion de vous et de vostre royamme que autrement /
 11. Et par tous mes dieux cest grant oultraige et folie qui a ce faire vous semout.
 12. wrastelinghe: worsteling
 13. begriip: besluit — [Gr 13v] [P 2.7] **C**ertes messaigier respondy la saige pucelle au roy esclauon / La luitte de vostre parolle / nest pas forte asses pour abatre la contrestance de ma [12v] continence
 14. natuerlic: vanzelfsprekend, volgens de wet der natuur
 15. Iayme mes hommes et mon peuple naturellement

mach dat ic waer segghe: also langhe als mijn ziel is in mijn lichaem en sal ic liefde noch vrinscap hebben.¹ Dus en spreecter mi niet meer of!”²

Hier mede bleef de coninck als verwonnen en[de] sonder eenighen troest meer wachtende,³ ende was so uytermaten gram ende toernich dat hij uuyt mistroesticheit haer seide:⁴ “O, felle vrouwe ende alder rebelste ende minste goedertieren die ye van moeder lijf ontfinc, na dat ic mi quiten moet als ic verneem dat hu steenighe hart niet en wil mit mi accoerden noch verstaen de daghelicse supplicacien⁵ van hu zeer ghetrou vrint, ic verdraechs mi⁶ van nu voert an hu daer meer of te spreken.⁷ Maer ic verseker hu: tbestand ghedaen, ghij sult gheloent worden naer hu fierheit!”⁸

[17r] Mit dese worden de coninck sceyde van daer vol ghepeyns ende keerde in zijn heer,⁹ meer begheerende te wesen tot sijn meeninghe¹⁰ dan hij ye gheweest had.¹¹ Ende die scone Mirro, die al ghewone was ghedreycht te wesen, sprac mit haren joncfrauwen, vertellende den heysch¹² vanden coninck, hoer doet viand.¹³ Upt corte, tbestand ghinc uuyte.¹⁴

1. et a celle fin que tout le monde congnoisse que le vous diz verite tant que lame me respite ou corps le nauray amour ne aliance a mon ennemy — in de Middelnederlandse vertaling ontbreekt het slot van de zin: tot mijn vijand.

2. et ne men parlez plus /

3. wachtende: verwachtende

4. Atant le roy demoura comme tout vaincu et desconforte de secours auoir / Et fu si terriblement aire et couro[u]cie daspre et mortel couroux que par grant desespoir Il lui dist /

5. supplicacien: smeekbeden

6. ic verdraechs mi: ik zie ervan af

7. O felle dame et la plus rebelle et la moins pitoiable que onques party de ventre de mere puis que acquitter me fault / Quant le appercois que vostre dur couraige ne veult vers moy accorder ne entendre aux continuelles supplicacions de vostre tant loyal amoureux le me deporterendrois de vous en plus parler /

8. Mais le vous assure que les treues faillies vous serez guerdonnee selon vostre fierte /

9. heer: leger

10. te wesen tot sijn meeninghe: zijn zin te krijgen

11. A ces parolles le roy esclauon party dillec a chiere pensiue et retourna en son ost plus desirant de paruenir a son Intencion que Iamais nauoit este /

12. heysch: eis

13. Et la belle mirro toute apprinse destre menacee se prinst a deuiser a aucunes de ses femmes en leur racomptant les prieres et requestes que lui faisoit son mortel ennemy /

14. Que vous en diray le plus les treues faillirent voire a chief de piece

Jair

Mit dese worden de coninc sere de vā vol ghepeyns en
 kreeide in zyn heer meer begheerende te wesen tot sijn
 meeninghe dan hi ye gheboest had Ende die sone mit
 die al gheboont was ghedierbt te wesen sprac mit ha
 ren joncfraultē vertellende den heersch vande coninc
 hoer doet vian vpt corte tbestand ghinc vte vrisin
 De de coninc peynsende vp mito meer dan hem van
 rode was dede sijn volt te wapenē gaen alle daghe
 hopende vā die vander stad eens beuohtē te sime maer
 hi verloes sijn aerbeid want daer en was mā in de stad
 so roen die vte dorste come want zi altnit donder had
 hielden Als de coninc dit meerckte dat zi dus dach
 tich wāre en boerthoest ghestelē vp een tnt hi hoer
 vristich van zyn riddersen ende seide haer dat doer de
 liefte die hi drouch tot sijn vrou hi rosteren wilde
 reghent hem allen deen na dander en leide se in een
 plaetse daer toe bequaē die zeer sone was te ghesicht
 van die vander stad Ende beghomē daer te stekē makē
 de so groet ghestal dat die vander stad ter stond dat
 hoerde ende liepen te muere

Ison ghinc metten anderē oer te muere Ende als
 hi de mānere sach van die vā slauemē hi
 had grote rouwe Ende ghinc totter scoender mito mit
 een zeer wonderlic moet zyn reuerenē doende en zeide
 Minn zeer gheduchteghe vrou en mach in niet ginoech

eheit her
 e heeft va
 hi selue heb
 Meendi dat
 ingope come
 oet wesen
 le destuatin
 n gode tis
 aedt
 Den coninc
 s met stur
 vā min be
 v p dital
 so langhe
 te noch vrin
 hier mede
 inghen troef
 ram ende
 de Ofelle
 darteit die
 uite moet
 en vol mit
 licaen vā
 o m boer
 er hi be
 er hi hie

Uuyt sijnde, de coninc peynsende up Mirro meer dan hem van node was, dede sijn volc te wapenen gaen alle daghe, hopende van die vander stad eens bevochten te sine.¹ Maer hij verloes sijn aerbeid,² want daer en was man in de stad so coen die uuyte dorste comen, want zij altijd donderhand hielden.³

Als de coninck dit meercte dat zij dus duchtich⁴ waren ende voer thoefst ghesteken,⁵ up een tijt hij koes vijftich van sijn ridderen ende seide haer dat doer de liefde die hij drouch tot sijn vrou, hij josteren wilde teghens hem allen, deen na dander, en[de] leidese in een plaetse daer toe bequaem, die zeer scone was te ghesicht⁶ van die vander stad, ende beghonnen daer te steken, makende so groet ghescal dat die vander stad ter stond dat hoerden ende liepen te mueren.⁷

J Ason ghinc metten anderen oec te mueren, ende als hij de manieren zach van die van Slavenien, hij had groten rouwe ende ghinc totter scoender Mirro mit een zeer wonderlic moet,⁸ sijn reverencij doende, ende zeide: “Mijn zeer gheduchteghe vrou, ic en mach mi niet ghenoech [17v] verwonderen vander cleyngoedicheit huwer mannen, want ic heb ghesien hu vianden, hoe zij hem vermaken hier voer hu stad in cleyne gheselscepe ghelijc of Olifernen van allen

1. Et quant elles furent faillies le roy desclauonnie plus pensant a la belle mirro que mestier ne lui estoit fist ses hommes mettre en armes par plusieurs Iours esperant que ceulx doliferne feroient quelque saillie /

2. Maer hij verloes sijn aerbeid: Maar dat was vergeefse moeite

3. donderhand hielden: in de minderheid waren — Mais Il perdy sa paine / Car Il ny auoit en la cite homme tant hardy de saillir pour tant que tousiours Ilz auoient eu contre eulx le pire /

4. duchtich: bevreesd

5. voer thoefst ghesteken: geïntimideerd

6. te ghesicht van: in het zicht van

7. Et lors quil congneut que ceulx doliferne estoient ainsi cremetteux et reboutez / Il choisy vng Iour Iusques a cinquante de ses cheualiers *et* leur dist que pour la tresgrant amour quil auoit a sa dame Il vouloit Iouster contre eulx [13r] tous lun apres lautre / puis les mena en vne place propice a ce faire qui estoit en moult belle veue pour ceulx de la cite Et la encommencerent a Iouster en menant vng si merueilleux bruit que ceulx doliferne les ouyrent tantost et coururent aux creneaulx.

8. wonderlic moet: buiten zichzelf van ergernis

besondere vader clemmedicheit hulder manen Want
heb ghesien in vanden hoe in hem vermalte hier voer
in stad in clyne gheselstepe ghebric of ophene van allen pun
ten van volc ende voer omersien waer ha myn vranke wat
verduet zeker alle die hier binne in hebbens stonde
hiet om biddit in om min eer ende de min mede dat
ghin in leuet tot p. manne en dattet in beue datise
op in vande gheleide Ende ist dat ghin doet het staet
in vore dat in hem doen selen de meeste vachaeine
die in in langhe had hebbe De stonc mitro horende de
begheerte van Jason prees zeer in goede Ende vraechde
hem tgedes tghetal haer vande Ende als in wiste dat
in maer tot vnsich staet en vore in outboed tot in
ridderie toe die meubelic come vore vande stad van
damas Dies in de begheerte van Jason vertelde Ende vraech
de hem of in hem mit Jason soude wille auentueren
dese besaghe Jason ende meerre an in wesen dat
in was een de gheraeste ridder die in ye ghesien had
den ende dat in begheerte qua vort een edel hart
Ende gaen ter andwoerde dat in hem in esel say doen
souden totter doet De stonc mitro dit horende gsentende
Jason dat in begheert had / Daer of dat in se zeer danke
hem ghebiedende in haer ghebede / Dit ghedaen in had
den in ridderen dat in hem haesten ter wapene ver
seuende hem luyde goede aentuerie In ghinghen he

punten¹ van volc ende weer² onversien waer.³ Ha, mijn vrouwe, wat verdriet!⁴ Zeker, alle die hier binnen zijn hebbens scande!⁵ Hier om biddic hu om [hu]⁶ eer ende de min⁷ mede dat ghij mi levert tot .x. mannen, en[de] dattet hu believe dat icse up hu vianden gheleide.⁸ Ende ist dat ghijt doet, het staet mi voren dat wij hem doen selen de meeste wachaermen⁹ die sij in langhe [ghe]had¹⁰ hebben!”¹¹

De scone Mirro, horende de begheerte van Jason, prees zeer zijn goeden wil ende vraechde hem tghetal harer vianden.¹² Ende als zij wiste dat zij maer tot vijftich starc en waren, zij ontboed tot .xij. ridderen toe, die nieuwelic comen waren vander stad van Damas, die sij de begheerte van Jason vertelde, ende vraechde hem of zij hem mit Jason souden willen aventueren.¹³ Dese besaghen Jason ende meercten an zijn wesen dat hij was een de gheraectste ridder die zij ye ghesien hadden, ende dat sijn begheerte quam uuyt een edel hart, ende gaven ter andwoerde dat zij hem gheselschap doen souden totter

1. van allen punten: volledig

2. weer: weerstand

3. [Gr 14r] [P 2.8] **I**ason alla veoir celles Ioustes avecques les autres / et tantost quil vey la maniere des esclauonnois Il en ot grant dueil / et par vng merueilleux couraige sen alla au palais par deuers la belle mirro / Et apres la reuerence faite dist **C** Ma tresredoubtee dame le ne me say asses esbahir de la grant lachete de vos hommes / Car lay veu comment vos mortelz ennemis se deduisent a la Iouste au plus pres de ceste vostre cite en petite compaignie tout ainsi que se oliferne fust de tous poins desemparee de gens et de deffence

4. **C** Ha a ma dame quelle douleur /

5. Certes tous ceulx qui ceans sont en rechoiuent grant blasme /

6. Hs.: miin — **Bellaert [1485]**, fol. b1va: hier om biddic v om v eer ende de mijn mede

7. de min: de mijne

8. et pour ce le vous prie pour vostre honneur et le mien aussi que vous me deliures Iusques a dix de vos souldoyers / et vostre plaisir soit que le les conduise sur vos ennemis /

9. wachaermen: ellende, ach-en-wee

10. Hs.: had (haplografie)

11. Et se ce faites Il mest aduis que nous leur ferons le plus grant effroy quilz ayent eu pieca /

12. La belle mirro oyant la requeste de Iason loua moult son bon vouloir et lui enquist le nombre de ses ennemis /

13. et lors quelle fu aduertie quilz nestoient pas plus de Cinquante / elle manda Iusques a .xii. cheualliers qui nouvellement estoient venus de la cite de damas ausquelz elle declaira la requeste de Iason / et leur enquist se Ilz se voudroient aduanturer avec lui /

doet.¹

De scone Mirro dit horende, consenteerde Jason dat hij begheert had, daer of dat hijse zeer dancte, hem ghebedende in haer ghebede.² Dit ghedaen, hij bad den .XIJ. ridderen dat zij hem haesten ter wapenen, versekerende hem luyden goede aventuere.³

Zij ghinghen hem [18r] wapenen ende saten alle .XIJ. up te paerde.⁴ Ende als zij wel versien waren van speren, zwaerden ende scilden om den hals, zij deden ontdoen een vanden poerten vander stad ende reden te velde vrolic na den Slaven toe, de welcke, alst gheseit is, josterden teghen haer coninck in manniren van eender vermakinghe ende solaceringhe.⁵

Als de edele maecht Mirro ende de scone vrouwen wisten dat Jason te velde was, clommen zij up een hoghe torre, daer zij volcommelic zien mochten theer van haer vianden.⁶ Niet langhe daer na als de coninck van Slavenien Jason vernam ende zijn ghesellen die tot hem waerts quamen, liet [hij]⁷ zijn steken ende riep⁸ zijn ghesellen tot hem ende zeide: “Mijn heeren, ghij hebt up mijn lijf een ridderlicke

1. Ceulx regarderent Iason et voyans a son maintien quil estoit le plus adrechie cheualier quilz eussent lamais veu et que sa requeste partoit dun tresnoble couraige / Ceulx respondirent quilz le compaigneroient [13v] Iusques a la mort /

2. Adont la noble pucelle oyant ce que dit est accorda a Iason demtreprendre ce quil auoit requis Quant Iason apperceut que sa requeste lui estoit accordee Il remercia la belle du bon du cuer puis se recommanda en ses nobles prieres /

3. Apres Il requist aux douse cheualiers quilz se expediassent deulx mettre en point en leur promettant bonne aduanture

4. Ce fait Ilz sen allerent armer / et puis tous .xii. monterent sur leurs destriers

5. solaceringhe: ontspanning, plezier — Et quant Ilz se furent garnis de bonnes lances et despees et quilz orent leurs escus acolez Ilz firent ouvrir lune des portes de la cite que len tenoit continuellement closes pour toutes doubttes et le pont auale Ilz saillirent aux champs Et loyeusement cheuauerent vers les esclauons lesquelz comme dit est estoient Ioustans a leur roy par maniere desbatement et soulas.

6. [Gr 15r] [P 2.9] **Q**uant la noble pucelle mirro et les dames sceurent que Iason sestoit mis au chemin Elles monterent sur vne haulte tour De la quelle elles pouoient plainement veoir en lost de leurs ennemis

7. Ontbreekt in hs.

8. Hs.: riep tot

Wapene ende saten alle yn v̄p te paerde Ende als yn Wel
 versien waeren v̄a speuen zwaerden ende salden om den
 hals yn deden ontdoen een vande poertē vander stad
 ende reden te velde vrolit na den slauen toe // De Welckie
 alst gheset is ysteeiden teghen haer coninc in mānre
 van eender vermalinghe ende solacringhe

Als de edele maecht mirro en de stonē vranckē wiste
 dat Jason te velde was comē yn v̄p te hoghe
 toren daer yn volcomelic zien mochte theet v̄a haer
 vande Niet langhe daer na als de coninc v̄a slave //
 men Jason vernā en zyn gheselle die tot hem waens
 quamē liet zyn stelen ende uep tot zyn gheselle tothe
 ende zede Min heere ghē hebt vp min liff een ridder //
 liche prouue ghesdāe doer die liefst v̄a min vranckē wilt
 mi denckē prins ende eer te veringhe en prouft hi mi
 doer de liefst van mi mālic vp dese ridderē v̄a olifene
 die in eenē ghetuel vp ons comē // On zyn vier teghē
 een dus zelen wisse ver slaen ghelinc de wolf de sa
 pen sonder eenighe weer te doen Mit dese woede de
 vrome Jason en zyn gheselle reichten hem in huer ste
 ghereepē om halsende haer salde Ende snidde haer
 glauē mit een gherint roupende vp haer vanden die
 ter stond haer paerden noepē mit spore en ontfinghe
 se mit tscarpe v̄a haer linc glauē // Ja so sterpelic dat

prouve ghedaen doer die lief van mijn vrou.¹ Wilt nu dencken prijs ende eer te vercrighen, ende prouft hu nu doer de lief van mi manlic up dese ridderen van Olifernen, die in cleene ghetael up ons comen!² Wij zijn vier teghens een.³ Dus zelen wijse verslaen ghelijc de wolf de scapen, sonder eenighe weer te doen!”⁴

Mit dese woerden de vrome Jason ende zijn ghesellen rechten⁵ hem in huer steghereepen,⁶ om halsende haer scilden, ende scudden haer glavien,⁷ mit een ghecrijt roupende up haer vianden, die ter stond haer paerden noepten mit sporen ende ontfinghense mit tscarpe van haer luyder glavien, ja, so scerpelic dat [18v] het sceen dat zijt al tonder doen souden dat zij ghemoetten.⁸ Maer alst quam int ghemoeten, Jason, die up gheseten was bat dan eenich van hem luyden, ontfinc deerste steken van den coninck⁹ doer sijn scilt ter rechter zijde, dat de spere brac en[de] Jason gheraecte hem int tdoechste¹⁰ van sijnen scilde mit zulcker cracht dat hij hem thoeft dede nicken¹¹ up den rug van zijnen paerde, zoe verstoert¹² dat zijn voeten up waerts lichten en[de]

1. et ne tarda gaires apres *quant* le roy desclauonnie apperceut Iason et ses compaignons qui venoient vers lui pourquoy Il laissa le Iouster et appella ses cheualiers ausquelz Il dit / Beaulx seigneurs vous auez fait sur mon corps vne espreue de cheualerie pour lamour de ma dame /

2. Ores maintenant pensez de loenge et honneur acquerir et pour lamour de moy esprouuez vous vertueusement sur ce petit nombre de *cheualiers* olifernois qui viennent sur nous /

3. Nous sommes quatre contre vng.

4. pourquoy nous les mettrons a mort aussi legierement comme le lion a ses dens et ongles deuore loaille /

5. rechten hem: zetten zich schrap

6. steghereepen: stijgbeugels

7. scudden haer glavien: maakten dreigende bewegingen met hun lansen

8. A ces parolles le preu Iason et ses compaignons se asseurerent en leurs estriefs / puis acollèrent bons escus quilz serrèrent [14r] a leurs poitrines brandirent leurs lances *et* escrierent leurs ennemis qui tost brocherent des esperons *et* les vindrent recevoir *et* rencontrer a la roideur de leurs lances / et si asprement enuayrent quil sembloit que tout deussent confondre deuant eulx.

9. Hiaat in de vertaling en (mede) daardoor een vertaalfout: Het is Jason die de koning met zijn lans steekt, niet andersom.

10. int tdoechste van: in het hoogste, bovenin

11. nicken: neerbuigen

12. verstoert: groggy — op basis van de brontekst zou men ‘verdoeft’ verwachten.

het seer dat zint al tonder doen soude dat zyn ghemoette
Maer alst qua mit ghemoete Jason die vp gheseten was
bat dan eenich va hem luyde ontfinc deerste stelen
va den coninc doer sin salt ter rechter zinde dat de
spere brac en Jason gheraede he mit doechste va sine
salde mit zulker cracht dat hi he thoest dede miche
vp den rug va zine paede zoe verstoet dat zyn voete
vp waerts lichte en zyn thoem brac zoe dat hi vant tpaet
ter aeide viel Jason bli zinde va zyn auctuer leet
voeit mitter glame die hi een va zyn joncheere ghenomen
had en ghemoete een vande beste ridders va sla
uenen den welcke hi gaf een zo zeer onghemeten
slach in de middel vande salde dat hi hem duer star
panser jacie tot mit lichaem so dat hi hem doet ter
aeide drouch Doe slonghe zyn in an beide ziden mit
glame ende zwaerde Ende ouermits tgrote ghetal dat
die va slane waer teghens die vander stad eemgheliete
den stent en ghinghe troeste haer coninc die ghestrect
ter aeide lach ghehr hi doet waer en dander ontfinghe
haer viande dus began daer de battailge zeer strengelic
en scarp so wel mitte glame die drae brake als mitte
scarp zwaerde die va damas zwaerde he so malic tot
exemple va Jason dat zyn tot zee toe haer viande mit
vergaderie daede dede soudie daer de vier of doet bleue
ende dander were so berecht dat zyn mit wed vp en stonde

zijn thoem brac, zoe dat hij vant tpaert ter aerden viel.¹ Jason, blij zijnde van zijn aventuer, leet voert mitter glavien die hij een van zijn joncheeren ghenomen had, ende ghemoete een vanden beste ridders van Slavenien, den welcken hij gaf een zo zeer onghemeten² slach in de middel vanden scilde dat hij hem duer stac panser, jacke tot int lichaem so dat hij hem doet ter aerden drouch.³ Doe sloughen⁴ zij in an beide zijden mit glavien ende zwaerden, ende overmits tgrote ghetal dat die van Slaven waren teghens die vander stad, eenighe lieten den strijt ende ghinghen troesten⁵ haer coninck die ghestrect ter aerden lach ghelijc hij doet waer, ende dander ontfinghen haer vianden.⁶ Dus began daer de battailge⁷ zeer strengelic ende scarp, so wel mitten glavien, die drae braken, als mitten scarpen zwaerden.⁸ Die van Damas weerden hem so manlic tot⁹ exemple van Jason dat zij tot zes toe haer vianden int vergaderen daerde deden soucken, daer de vier of doet bleven ende dander twee so berecht¹⁰ dat zij niet veder¹¹ up en

1. Mais quant vint aux lances tronchonner Iason qui mieulx estoit monte que nulz des autres receut le premier cop / et de sa lance Il atteint le roy desclauonnie par tel randon quil lui percha lescu au plus pres du destre coste / et la Il rompy sa lance Et Iason lattaint sur le hault de son escu par telle vertu quil lui renuerssa le chief *et* le fist hurter a la cruppe de son cheual *par* derriere tant estourdy que les piez lui leuerent contre mont / dont Il aduint que le frain de son cheual rompy si trebucha du destrier par terre / lequel comme estraier se mist a la course par les champs /

2. onghemeten: uitzonderlijke

3. adont passa outre Iason moult Ioyeux de sa bonne auanture et de sa lance quil auoit prinse a vng escuier en parfaisant son emprinse vint rencontrer lun des meilleurs cheualiers desclauonnie auquel Il donna si tresdesmesure cop au milieu de lescu quil lui percha le haubert et le hauqueton et la peau Iusques dedens le corps tellement que du cheual le porta mort par terre /

4. sloughen zij in: gaven zij hun paarden de sporen en raakten met elkaar slaags

5. troesten: (overeind) helpen

6. Et lors sentreferirent les cheualiers des deux parties a la roideur des lances et aux fers acherez et bien esmoulus de grant randon / et pour le grant nombre que les esclauons estoient Illec au regard de ceulx qui les rencontrerent les aucuns laisserent lestour et allerent reconforter leur roy qui se gisoit par terre tout estendu et comme mort / et les autres entendirent a furnir leurs ennemis /

7. battailge: strijd

8. Si encommenca la bataille fiere aspre et rigoureuse tant aux lances qui tantost tro[n]chonnerent comme au trenchant des bonnes espees

9. tot exemple: te woordelijk vertaald, bedoeld is: in navolging van Jason

10. berecht: toegetakeld

11. veder: weer (weder)

stonden.¹ [19r]

Als ghij verstaen moecht, dus began dese battaelge zeer strenghelic.² De Slaven hilpen haren cueninc te paerde als zij best mochten up een haer doeder ridder paerd.³ Ter stond sloughen zij in, elc zwaerd ghetoghen, tot Jason ende zijn ghesellen, so vreselic slaende dat Jason ter stond wel zach dat hij doet waer, ten waer dat hij hem weerde mit al zijn macht.⁴ Dus sloet hij in hem selven dat hij daer tleven laten woude, of hij soude zijn naem doen wassen⁵ in Olifernen ende in Slavenien.⁶ Mit een⁷ hij zijn zeer snidende zwaerd [up]⁸ hief⁹ en[de] slouch up den helme van een Slave mit so danigher macht dat hij hem thoeft doer slouch tot den oeghen dat hij doet ter aerden viel, ende voert duer lidende slouch hij een ander in de presencij vanden coninck so crachtelic dat hij hem een quartier¹⁰ van sijn scilde mit zijn luchter¹¹ hand int gras dede vallen.¹²

Als de coninck vernam wat slaghen dat Jason deelde, al haddi ducht, ten was gheen wonder, ende greep een moet als een vroem ridder als

1. et tant haultement se maintindrent ceulx de damas a lexemple [14v] du preu Iason que Iusques a six de leurs ennemis porterent par terre a la Iouste / dont les quatre demourerent mors sur le champ / et les autres deux furent au cheoir si traueilliez que onques puis nen releuerent.

2. [Gr 16r] [P 2.10] **C**omme entendre pouez encommenca cellui estour aspre et merueilleux /

3. les esclauons remonterent leur roy au mieulx quilz peurent sur le cheual de lun de leurs cheualiers mort /

4. Et lors tous mirent main aux espees et se vindrent entremesler parmy Iason et ceulx de sa compaignie en ruant sur eulx sy desmesurement que Iason congnut tantost quil estoit mort sil ne se deffendoit de tout son pouoir /

5. wassen: groeien

6. Adont conclud en son couraige quil y lairoit la vie ou quil feroit sa renommee croistre en oliferne et en esclauonnie ou Il mourra en la paine

7. Mit een: Tezelfdertijd

8. Hs.: in— Bellaert [1485], fol. b2rb: op hief

9. in hief: ophief

10. quartier: stuk ter grootte van een vierde deel

11. luchter: linker — in de brontekst verliest de ridder zijn linker arm.

12. Atant Il hauce le cler trenchant achere et le descharge sur le heaulme dun esclauon par telle vertu quil lui fendy la teste Iusques ou ceruel si que mort tumba du destrier par terre / Et en passant oultre en fiert vng autre en la presence de son roy par tel randon quil lui trencha vng quartier de son escu tout Ius avec le bras senestre

hemoeffe
e seten was
e stelen
e dat de
ba sme
de miche
t zyn voete
n vant tpaer
ruet leet
eete ghen
us vāsta
hemeten
duet star
doet ter
nden mit
ghetal dat
emghelien
e ghesheet
er ontfinghe
es strengelic
kals mitte
malic tot
vānde mit
doet bleue
o en stonde

19

Als ghy verstaet moecht dus began dese battaelge
zeer strengelic de slane hulpe hare enemt te paer //
De als zyn best mochte vp ee haer doeder ridder paerd
Ter stond sloughe zyn in elc gbaerd ghetoghe tot Jason en
zyn gheselle so vieselic slaende dat Jason ter stond wel
zach dat hy doet waer ten waer dat hy hem weede mit
al zyn macht dus sloet hy in he selue dat hy daer the //
uen laten woude of hy soude zyn naem doen wassen
in olifene ende in slauemen // Mit een hy zyn zeer sm //
dende gbaerd in hief en slouch vp den helme vā een
slane mit so dangher macht dat hy he thoeft doer
slouch tot den oeghen dat hy doet ter acide viel en
voert duet lidende slouch hy een ander in de presencen
vande comick so crachtelic dat hy hem een quatter vā
syn saede mit zyn lichter hand mit gras dede vallen
Als de comick vernā wat slaghe dat Jason deelde
al haddi ducht ten was gheen wonder // En greep een
moet als een vrom ridder als hy was en riep Jason
ter doet ende quā tot hem tzbait ter snede houdende
ende slouch Jason so crachtelic vpt hoghe vande hel //
leme datter die vondie vort spronghe ende mitten
hoefde dede miche en riep vp Jason segghende Was //
sael ghy hebt my hede ghetogt dat ghy hu wel mit //
ter glane behelpē rond maer ic zal hu toghe mitten scar //

hij was, ende riep: “Jason ter doet!”,¹ ende quam tot hem, tzuwaert ter snede houdende, ende slouch Jason so crachtelic upt hoghe vanden helleme datter die voncken uuyt spronghen ende mitten hoofde dede nicken, ende riep up Jason, segghende: “Wassael,² ghij hebt mi heden ghetoeft dat ghij hu wel mitter glavien behelpen cond, maer ic zal hu toghen mitten scarp-[19v]pe van mijn zwaerde dat ic beter ridder bem dan ghij. Ende ist dat ghij uuyt minen handen coemt sonder de doet tonfanghen, ic wil wel dat ghij min vrou, de scone Mirro, segt dat haer vrient van Slavenien cracht noch macht en heeft!”³

S Eer was [Jason]⁴ onstelt als hij hoerde de vermetelheit⁵ van zijn viandt.⁶ Maer als hij wist⁷ dattet de coninck van Slavenien was, hij was blide dier kennissen⁸ ende seyde hem in mannire van scampe: “Ho, overdadich, verwaent sot, bistu die vander witter cor[ts]⁹ gheraect zijste ter cause van mijn gheduchteghe vrou Mirro.¹⁰ Nu zie ic wel dat in dij meer verwaentheits dan vromicheit is ende vermetelheit dan daets ende veel meer dwaesheits dan verstants, want het is volmaecte

1. Jason ter doet!: Dood aan Jason!

2. Wassael: vazal (hier kleinerend gebruikt)

3. Et *quant* le roy apperceut que Iason deppartoit telz cops se Il eust doubte de sa personne ce ne fu pas merueille grant / Lors comme preu et vaillant quil estoit Il escria Iason a mort / puis vint vers lui le trenchant entese et tant vertueusement len fery sur le hault de son heaulme quil en fist les estincelles saillir. et le chief lui *conuint* cliner tout bas dont Il ne fu gaires esperdu / aincois lui escria disant Vassal bien mauuez monstre *comment* de la lance sauez rencontrer / mais le vous monstreray au *trenchant* de lespee comment le suis meilleur cheualier de vous / Et se de mes mains *vous* eschappez sans mort receuoir le vueil bien que vous dittes a ma dame en amours. [15r] la belle mirro que son amy desclauonnie na force ne vertu *etcetera*.

4. Hs.: hij

5. vermetelheit: gepoch

6. **C** Comment le roy desclauonnie fu vaincu par Iason en champ de bataille.

[Gr 16v] [P 2.11] **M**Oult fu desplaisant Iason quant Il ot entendu les vantises de son mortel ennemy /

7. Maer als hij wist: Maar toen Jason beseft / zich realiseerde

8. dier kennissen: met deze kennismaking

9. Hs.: corst — witter cor[ts]: liefdesziekte

10. Mais quant Il sceut que cestoit le roy desclauonnie Il fut bien Ioyeux de le congnoistre et lui dist par desrision / Ha a tresoultrageux fol / Es tu celui qui es affule des blances fieures a cause de ma tresredoubtee dame

pevan min zwaerde dat ic beter ridder ben dan ghy **E**n
ist dat ghy vort minne hande coemt sonder de doet tonfa
ghen ic wil wel dat ghy min vrou de ston mitto segt
dat haer vrient vā slauemen cracht noch macht en heeft

Hez was hy onstelt als hy hoede de vermetelheit
van zyn viant Maer als hy wist dattet de comict
vā slaueme was hy was blide dier kennissen **E**nde sende
hem in manne vā stampe ho ouerdadich verboent sot
bistu die vander witter corst gheraect ziste ter cause van
min gheduchteghe vrou mitto/ mi zie ic wel dat **D**n meer
verdraentheit is dan vromheit is/ ende vermetelheit dan
daets en veel meer swaerheit dan verstante **W**at het
is volmaecte soetheit vā dn/ dñ selue beter ridder te noeme
dan mi Nu wel an laet zien wat daer of is/ **M**ir desen
woerde zn onderslaende elck andere zeer scerpelic zeket
Jafon proufder hem zeer fierlic gheende zyn viant veel
slaghe **D**ie zwaer ende gheet warey so dat zyn zwaert
van thromp bloede ghebeelbet was en dat die ongher
uallighe comict van noots weghe roupe moste zyn ridde
zen tot zinder hulpe Maer daer quamer so veel dat
Jafon omme smghelt was en aghenochte vā alle zide

Als se vromt Jafon hem zach vā zyn viant alome
smghelt hy was bet ghetroeft dan te vore en be
gan te slaen an alle zide zoe vromelic dat de vroulicke
vander stad meerte hem bute allo dander ziende dat
hy mit zyn zwaert sarmuste dat bloedich was of slaen

sottheit van dij, dijn selven beter ridder te noemen dan mi.¹ Nu, wel an, laet zien wat daer of is!”²

Mit desen woerden [worden]³ zij onderslaende elcx anderen zeer scarpelic.⁴ Zeker, Jason proufder⁵ hem zeer fierlic, ghevende zijn viandt veel slaghen die zwaer ende groet waren, so dat zijn zwaert van tsonincx bloede gheverwet was ende dat die onghevalleghe coninck van noots weghe roupen moste zijn ridderen tot zijnder hulpen.⁶ Maer daer quamer so veel dat Jason omme singhelt was en[de] anghevochten van allen zijden.⁷

Als de vrome Jason hem zach van zijn vianden alomme singhelt, hij was bet ghetroest⁸ dan te voren ende began te slaen an alle zijden zoe vromelic dat de vrouwen vander stad meercten⁹ hem buten alle dander, ziende dat hij mit zijn zwaert scermutste, dat bloedich was, of slaen-[20r]de h[oefden], armen,¹⁰ handen ende beenen, ende dede mit wapenen al dat hij wilde en[de] meer dan alle dander, en[de] zeker, het scen bet een vander Ander Weerelt¹¹ te wesen dan een stervelic meynsch.¹² Ende van deser tijt de scone Mirro, ziende dat voerseit is,

1. *maintenant* voy le bien quen toy a plus de presumpcion que de vaillance et de vantise que de fait voire et trop plus de folie que de sens. Car cest parfaite folie a toy de se nommer meilleur cheualier de moy /

2. Or voyons quil en est /

3. Ontbreekt in hs. (haplografie).

4. A ces parolles Ilz recommencerent a eulx entreferir moult asprement /

5. proufder hem: bewees zich daar

6. Certes Iason sy prouua moult fierement en donnant a son ennemy plusieurs cops despee terribles et pesans et tant lui en / donna en rougisant le trenchant de la bonne espee du sang de lesclauon que le tresmaleureux roy fut constraint de crier et dappeller ses cheualiers en son ayde /

7. mais Il en y vint tant que Iason en fu tout enuironne et assailly de toutes pars.

8. hij was bet ghetroest: was hij nog meer gemotiveerd

9. meercten hem: hun aandacht op hem vestigden

10. Hs.: harmen

11. Ander Weerelt: de Andere Wereld, een parallele, bovennatuurlijke wereld, bekend van de Brits-Keltische literatuur.

12. [Gr 16v] **Q**uant le preu Iason se senty ainsi enuironne de tous costez par ses ennemis Il en fu plus reconforte que deuant et se prinst a ferir du bon trenchant achere a destre et a senestre par telle vertu que les dames de la cite qui toutes regardoient le chosirent entre les autres *et* apperceurent que de son espee Il escarmuchoit puis ca / puis la toute tainte de sang / puis veirent quil coupoit testes bras lambes et poings et faisoit darmes comme a volente *et* plus que tout le demourant / et certes [15v] a son maintien ce

nam Jason in haer gracij so dat zij hem beminde totter doet boven allen anderen ridderen.¹

Jason vacht zeer vromelic teghens de Slaven ende [...] ² gheduerde zeer lang.³ En[de] als de .XIJ. ridderen van Damas zaghen de vrome daden van Jason en[de] hoe vreselic hij omme singhelt was, zij sloughen in de ghene die hem bevochten.⁴ Jason als doe nam moet ende toechde zijn cracht mit zoedanigher woesten ende barnende herten dat hij daer tot .X. mit zijnen zwaerde verslouch vanden alder besten ridderen van Slavenien, waer om de coninc, ziende de cracht en[de] vromicheit van Jason, had zo danighen vaer⁵ dat hij de plaetse liet, ende zijn ridderen diet wisten volchden den coninc.⁶ Ende de vrome Jason jaechdese dus tot int grote heer mit zo danighe confuse⁷ ende manslacht dat van den vijftich ridderen die te beghinne waren, maer .x. ghebleven [die niet doet]⁸ en waren ende verslaghen,⁹ ende van Jasons partie waren al ghequets¹⁰ inder stad sonder twee die mit Jason tfelt behielden.¹¹

sembloit de lui mieulx chose de lautre monde que personne humaine /

1. Et de ceste heure la belle mirro voyant ce que dit est prinst Iason tellement en sa bonne grace que Iusques a la mort elle layma sur tous autres cheualiers comme celle qui totalement mist son amour sur lui /

2. Hiaat, lees: en de strijd duurde heel lang

3. Vaillamment donques se combati le preu Iason contre les esclauons et moult longuement dura la bataille /

4. Et quant les douse cheualiers de damas veyrent la grant proesse et le dangereux estour qui estoit alenuiron de leur maistre Ilz se ferirent parmy ceulx qui ainsi lassailloient /

5. vaer: vrees

6. Et lors sefforca Iason de soy faire valoir voire par telle fureur et ardeur de couraige quil occit Illec de son espee Iusques a dix des plus hardis cheualiers de tout lost de ses ennemis / pourquoy le roy desclauonnie voyant le maintien et la valeur de Iason ot telle frayeur et paour qui habandonna la place et ses cheualiers qui en orent laisement le suiurent /

7. confuse: verwarring

8. Ontbreekt in hs.

9. ende verslaghen: niet meer in staat om te vechten, overwonnen

10. waren al ghequets inder stad : waren allen (zwaar)gewond teruggekeerd in de stad

11. si les chassa le preu Iason Iusques au grant ost en telle confusion et mortelle occision que de cinquante cheualiers quilz estoient au commencement de la bataille Il nen eschappa que dix quilz ne fussent tous occis et detrenchiez / Et de la partie du vaillant Iason nen demoura seullement que deux sur le champ et du demourant tous furent naurez lun plus angoisseusement que lautre.

de harnē handē ende keene ende dede mit wapenē al
 dat hū wilde en mter dan alle dander en zeker het
 sreen bet een vander l ander woerelt te woesen dan ee
 stemelic meynsch Ende vā deser tūt de stonē mitto zū
 de dat woersēt is nam Jason in haer gram so dat zū
 hem bemēde totter doet bouē alle anderē riddere Jason
 vacht zeer vromelic teghens de slaue ende gheduerde zeer
 lang En als de pū riddere van damas zaghe de vrome
 dade van Jason en hoe vreselic hū omme smighelt was
 zū sloughē in de ghene die hem beuochte Jason als
 doe nam moet ende toechde zū cracht mit zoedamgher
 woesten en barmende herte dat hū daer tot p mit zūne
 zwaerde verslouch vande alder beste riddere vā slaue
 men waer om de comt ziende de cracht en vromicheit
 vā Jason had zo damghen vaer dat hū de plaetse liet
 ende zū riddere diet wiste volghde den comt Ende
 de vrome Jason iaechdese dus tot mit grote heer
 mit zo damghe ofuse en māslacht dat vā den vūstich
 riddere die te beghinne waie maer p ghebleue en va
 ze ende verslaghe ende vā Jasons partie waie al ghe
 quets nder stad sonder twee die mit jaso tsel behielde

Hoe Jason ontfanghe was vander comghinne
 ende hoe zū etanderen ondersaghe ende zeer
 berlaechde

ghē En
 et tonfa
 nro segt
 ten heoff
 imetelhet
 et de comt
 de serde
 ent sot
 ase van
 En meer
 telheit dan
 wat het
 te noemē
 desē
 lic zeker
 andt voel
 in zwaet
 e onghe
 zū ridd
 eel dat
 le zūde
 alome
 zē en be
 e vrankē
 de dat
 s of slāe